

**KULTTUURITILOJEN PERUSKORJAUS-
JA PERUSTAMISHANKKEITA KOSKEVAN
AVUSTUKSEN HAKEMINEN**

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Helsinki
Marraskuu 2024

Sisällys

ESIPUHE	3
1. PERUSTAMISHANKE	3
2. RAHOITUSSUUNNITELMA	4
3. AVUSTUKSEN HAKEMINEN	5
4. HANKESUUNNITELMA	6
4.1. Yleistä	6
HANKESUUNNITELMAN SISÄLTÖ	6
4.2. Toiminnan ylläpitäjä ja kulttuuripalvelujen järjestäjä/kulttuurilaitos	7
4.3. Hankesuunnitelman laatijat ja hankkeen yhdyshenkilöt	7
4.4. Rakennus- ja sijaintipaikkatiedot	7
4.5. Pääpiirteittäinen selostus hankkeesta	7
4.6. Tilantarveselvitys	7
4.7. Hankkeen rakennussuunnitelmat	8
4.8. Perustelut hankkeelle	8
4.8.1. Kulttuuripoliittiset perustelut	8
4.8.2. Selostus nykytilanteesta	9
4.8.3. Fyysisen ympäristön tavoitteet	9
4.8.4. Vaihtoehtoiset ratkaisut	10
4.8.5. Seuraukset, jos hanke ei toteudu	10
4.9. Suunnitelma hankkeen rahoituksesta	10
4.10. Hankkeen kustannusarvio	10
5. JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVA KILPAILUTUS	11
6. HANKKEEN ALOITUS JA AVUSTUKSEN MAKSAMINEN	11
6.1. Hankkeen aloitus	11
6.2. Avustuksen maksaminen	12
7. HANKESELVITYS	12
7.1. Yleistä	12
7.2. Hankeselvityksen sisältö	13
8. TOIMINNAN MUUTTUMINEN TAI LAKKAAMINEN	13
9. SUUNNITTELUN JA RAKENTAMISEN MÄÄRÄYKSIÄ JA OHJEITA	14

ESIPUHE

Tässä oppaassa kerrotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja valtioneuvoston asetuksen (1766/2009) mukaisten kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019) tarkoitettujen kulttuuritoimintaa varten tarvittavien tilojen, museolaissa (314/2019) tarkoitetun museon, esittävän taiteen edistämisestä koskevassa laissa (1082/2020) tarkoitetun toimintayksikön sekä valtakunnallisesti merkittävien taitelijatilojen perustamishankkeiden rahoittamiseen tarkoitettun valtionavustuksen hakemisesta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja valtioneuvoston asetuksen säännöksiä perustamishankkeista sovelletaan kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, museolain sekä edistävän taiteen edistämisestä koskevan lain mukaisiin perustamishankkeisiin. Valtionavustuslakia (688/2001) sovelletaan näihin perustamishankkeisiin myönnettäviin avustuksiin toissijaisesti siltä osin kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa ei toisin säädetä.

Muihin edellä tarkoitettuihin avustuksiin sovelletaan pelkästään valtionavustuslakia. Näihin avustuksiin tätä opasta noudatetaan soveltuvin osin.

Tämä opas on tarkoitettu antamaan lisätietoa perustamishankkeita koskevan hakemuksen ja tähän prosessiin liittyvien asiakirjojen laatimisesta.

Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä varustamisessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että lopputuloksena on toiminnan kannalta tarkoituksenmukainen, esteetön, terveellinen ja turvallinen toimintaympäristö.

Kulttuuritilojen peruskorjaus- ja perustamishankkeet opas on saatavilla opetus- ja kulttuuriministeriön sivulta <https://okm.fi/-/kulttuuritilojen-peruskorjaukset-ja-perustamishankkeet>, samoin kuin avustusta koskevat lomakkeet (hakulomake, maksatuspyyntölomake ja hankeselvityslomake).

1. PERUSTAMISHANKE

L 1705/2009 36§

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai niitä vastaavaa toimenpidettä ja mainittuihin toimenpiteisiin liittyvää irtaimen omaisuuden hankintaa, jos toimenpiteen arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään valtioneuvoston vahvistaman euromäärän suuruiset.

Maa-alueen hankkimista ei pidetä perustamishankkeena.

Yllä olevan perusteella irtaimen omaisuuden hankkimista ei pidetä perustamishankkeena, ellei se liity toiminnallisen kokonaisuuden muodostamaan perustamishankkeeseen.

A 1766/2009 26§
L 1705/2009 36§

Kuntien kulttuuritoimintalaissa tarkoitettujen kulttuuritoimintaa varten tarvittavien tilojen, museolaissa tarkoitetun museon sekä teatteri- ja orkesterilaissa tarkoitetun teatterin ja orkesterin perustamishankkeena pidetään sellaista opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 36 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimenpidettä, jonka arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään 80 000 euroa.

Kustannukset sisältävät sekä rakentamisen että varustamisen kustannukset.

Kunnallisissa kohteissa sekä kohteissa, joissa ylläpitäjä kuuluu arvonlisäveron palautus- tai vähennysjärjestelmän piiriin, ilmoitetaan hankkeen arvonlisäverottomat kustannukset. Yksityiset yhteisöt tai säätiöt, jotka eivät ole arvonlisäverovelvollisia ilmoittavat hankkeen arvonlisäverolliset kustannukset.

Valtionavustusta myönnetään pääsääntöisesti hakijan omistamien tilojen korjaamiseen. Mikäli avustusta myönnetään vuokratilojen korjaamiseen, hakijan tulee hallita tiloja vähintään 15 vuoden vuokrasopimuksella.

2. RAHOITUSSUUNNITELMA (rahoitussuunnitelmaa ei toistaiseksi laadita)

L 1705/2009 42§

Opetus- ja kulttuuriministeriö laatii vuosittain seuraavaa neljää vuotta varten perustamishankkeiden valtakunnallisen rahoitussuunnitelman. Rahoitussuunnitelma sisältää suunnittelukautena toteutettaviksi tarkoitetut perustamishankkeet kalenterivuosittain toteuttamisjärjestyksessä sekä arvon hankkeiden valtionavustuksista.

Rahoitussuunnitelma voidaan jättää laatimatta, jos perustamishankkeiden valtionavustuksiin käytettävissä oleva määräraha on vähäinen.

Rahoitussuunnitelma on pohjana opetus- ja kulttuuriministeriön myöntäessä valtionavustuksia kulttuuritilojen perustamishankkeisiin.

Rahoitussuunnitelma on ohjeellinen ja sen toteutuminen riippuu hyväksytyjen hankkeiden kustannustasosta, tilaohjelmasta, toteutusvalmiudesta ja valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta.

Varsinaiset valtionavustuspäätökset tehdään vuosittain hakemusvaiheessa esitettyjen asiakirjojen perusteella.

3. AVUSTUKSEN HAKEMINEN

Avustusta voidaan myöntää kunnille, kuntayhtymille, kuntien hallinnassa oleville yhteisöille, säätiöille sekä valtionosuuslaitoksien ylläpitäjille. Avustusta ei myönnetä valtiolle, seurakunnille, uskonnollisille yhteisöille eikä yksityisille henkilöille.

Määrärahaa haetaan vuoden loppuun mennessä opetus- ja kulttuuriministeriön hakulomakkeella 12B. Hakuohje ja hakemuslomake löytyvät ministeriön internetsivuilta osoitteesta <https://okm.fi/-/kulttuuritilojen-peruskorjaukset-ja-perustamishankkeet>.

Hakemukseen liitetään hakemuslomakkeen lisäksi hankesuunnitelma sekä liitteenä hankkeen rahoitusasiakirjat, rakentamisvalmiutta koskevat asiakirjat ja rakennustekniset asiakirjat sekä muut hakuilmoituksessa ilmoitetut liitteet.

A. RAHOITUSASIAKIRJAT

- rahoitussuunnitelma, ml. hanketta koskevat talousarvio-otteet tai rahoituspäätökset (hakemuskohdetta koskeva kohta merkittävä)
- tontin omistusoikeus; omistuksen osoittamiseksi kunnilta riittää merkintä maan omistuksesta hakemuslomakkeessa. Yksityiset yhteisöt toimittavat lainhuutotodistuksen, kauppakirjan tai vastaavan asiakirjan, jolla omistus voidaan varmistaa.

LISÄKSI jos hakijana on YKSITYINEN YHTEISÖ, on toimitettava

- yhteisön omistuspohja
- yhteisön hyväksytty toimintasuunnitelma ja talousarvio
- yhteisön rekisteriote
- yhteisön toimintakertomus tai muu vastaava selvitys edelliseltä tilikaudelta
- yhteisön tuloslaskelma, tase ja tilintarkastuskertomus edelliseltä tilikaudelta

B. RAKENTAMISVALMIUS

- rakentamista varten saatu rakennuslupa tai vastaava muu lupa tai todistus luvan saannin esteettömyydestä

C. HANKEKOHTAISET SUUNNITELMA-ASIAKIRJAT

- hankesuunnitelma (ks. oppaan kohta 4 Hankesuunnitelma) liitteenä
- rakennustekniset asiakirjat
 - kuntoarvio tai -tutkimus (peruskorjaushankkeet)
 - rakennushistoriallinen inventointi (kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet)

- huonetilaohjelma
- yleissuunnitelmatasoiset suunnitelmapiirroksiset (pdf): asemapiirros 1:500, pohjapiirustukset 1:100, leikkaukset 1:50 tai 1:100 ja julkisivut 1:100 tai 1:200
- selvitys tehtävistä töistä (esim. rakennustapaselostus, mukaan lukien LVIS-työt)
- kustannusarvio (esim. tavoitehintalaskelma tai rakennusosa-arvio)

D. MUUT LIITTEET

- arvio hankkeen toteuttamisen toteutusaikaisista ja pysyvistä työllisyysvaikutuksista
- selvitys nimenkirjoitusoikeudesta (esim. yhdistys- tai kaupparekisteriote, ote kunnan hallintosäännöstä)

Hakemukseen toivotaan liitettäväksi myös arvio hankkeen toteuttamisen toteutusaikaisista ja pysyvistä työllisyysvaikutuksista.

Hankkeen **rakennustöiden** tulee alkaa viimeistään avustuksen myöntövuonna.

Niistä hankkeista, joiden toteuttaminen edellyttää **rakennuslupaa**, se liitetään hakemukseen. Jos rakennuslupaa ei ole, hakemukseen liitetään rakennusvalvontaviranomaisen lausunto rakennusluvan vireillä olemisesta ja saannin edellytyksistä. Muiden hankkeiden osalta hakemukseen liitetään rakennusvalvontaviranomaisen todistus siitä, että hankkeen toteuttamiselle ei ole estettä.

4. HANKESUUNNITELMA

4.1. Yleistä

L 1705/2009 37 §

Perustamishankkeesta tulee laatia hankesuunnitelma. Hankesuunnitelmaan tulee sisältyä pääpiirteittäinen selostus hankkeesta, selvitys hankkeen toteuttamisen tarpeellisuudesta ja toteuttamisajankohdasta sekä luonnossuunnitelmat ja kustannusarvio. Suunnitelmassa on eriteltävä hankkeeseen sisältyvät toimitilat (tilaohjelma).

Hankesuunnitelman sisältö

Hankesuunnitelman laadinnassa tulisi mahdollisuuksien mukaan noudattaa seuraavaa rakennetta:

Kansilehti

- hankkeen nimi
- hankesuunnitelman päiväys
- sisällysluettelo
- liiteluettelo

Sisällys

4.2. Toiminnan ylläpitäjä ja kulttuuripalvelujen järjestäjä/kulttuurilaitos

- nimi, postiosoite, puhelin, sähköposti

4.3. Hankesuunnitelman laatijat ja hankkeen yhdyshenkilöt

- nimi, postiosoite, puhelin, sähköposti

4.4. Rakennus- ja sijaintipaikkatiedot

- käyntiosoite
- kiinteistön ja rakennuspaikan omistus ja / tai hallinta
 - Omistuksen osoittamiseksi kunnilta riittää merkintä maan omistuksesta hakemuslomakkeessa. Yksityiset yhteisöt toimittavat liitteenä lainhuutotodistuksen, kauppakirjan tai vastaavan asiakirjan, jolla omistus voidaan varmistaa.
- kaavoitustilanne
- kiinteistön mahdollinen suojelu
- kokonaisrakennusoikeus, käytetty / käyttämättä
- tontin laajuus

4.5. Pääpiirteittäinen selostus hankkeesta

Esitetään lyhyt sanallinen kuvaus hankkeesta.

Esitetään hankkeen laajuus- (hym2, brm2, m3), kustannus- ja aikataulutiedot vaiheittain ja toimijoittain. Rakentamis- ja varustamiskustannukset esitetään erikseen.

Esitetään hankkeen toteutusaikataulu kuukauden ja vuoden tarkkuudella.

4.6. Tilantarveselvitys

Huonetilaohjelma esitetään liitteenä (rakennustekniset asiakirjat).

Huoneteraohjelmassa esitetään teoreettinen tilantarve sekä rakennuksittain nykyiset tilat, korjattavat tilat, ei-korjattavat tilat ja uudet rakennettavat tilat.

4.7. Hankkeen rakennussuunnitelmat

Yleissuunnitelmataasoiset suunnitelmapiiirustukset ja selvitys tehtävistä töistä esitetään liitteenä (rakennustekniset asiakirjat).

Muutos- ja peruskorjaushankkeen tarpeellisuuden perustelemiseksi ja kustannusarvion oikeellisuuden ja kohtuullisuuden arvioimiseksi sekä hankkeen toiminnallisuuden tarkistamiseksi liitetään hankesuunnitelmaan pääsääntöisesti muutos- ja peruskorjaushankkeissa yleissuunnitelmataasoiset suunnitelmapiiirrookset (pdf), sisältäen asemapiirustuksen 1:500, pohjapiirustukset 1:100, leikkaukset 1:50 tai 1:100 ja julkisivut 1:100 tai 1:200 sekä selvitys tehtävistä töistä (myös LVIS-työt), esim. rakennustapaselostus.

Jos hanke on vaiheistettu, tulee vaiheiden rajat esittää piirustuksissa selkeästi, kuten myös lisärakennuksen ja peruskorjauksen raja.

Piiirustuksissa tulee esittää purettavat rakenteet, vanhat rakenteet ja uudet rakenteet selkeästi. Myös tilojen pinta-alat tulee esittää piirustuksissa, ja niiden tulee vastata huoneteraohjelman ja kustannusarvion pinta-aloja. Myös tilojen uudet ja entiset käyttötarkoitukset ja kiinteä kalustus tulee esittää, samoin tilojen korkeusasemat. Liikkumis- ja aistirajoitteisten henkilöiden esteetön liikkuminen tiloissa tulee ottaa huomioon. Mikäli irtokalusteet merkitään piirustuksiin, esitetään ne katkoviivoilla. Asemapiirustuksessa tulee esittää kaikki hankkeeseen liittyvät pihatytöt, liikennejärjestelyt sekä kiinteät kalusteet ja varusteet.

4.8. Perustelut hankkeelle

Hankkeen avustaminen perustuu valtionapuviranomaisen tarveharkintaan, siksi hankesuunnitelman keskeinen osa on hankkeen tarpeellisuuden yksityiskohtainen perustelu.

Hakemukseen tulee sisältyä perustelut hankkeen kulttuuripoliittisen merkityksen ja tarpeellisuuden lisäksi sen kiireellisyydestä. Perusteluja hankkeelle voivat olla esim. tilojen huono kunto, huono sijainti, pinta-alavaje tai epäkäytännöllisyys. Perusteluina otetaan huomioon myös esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen sekä kestävän kehityksen edistäminen.

4.8.1. Kulttuuripoliittiset perustelut

Selostetaan miten hanke toteuttaa avustukselle asetettuja kulttuuripoliittisia tavoitteita ja miten hankkeella parannetaan taiteen ja kulttuurin toimijoiden toimintaedellytyksiä.

Selostetaan kulttuurilaitoksen nykyinen toiminta ja kehittämistavoitteet.

4.8.2. Selostus nykytilanteesta

Selostetaan olemassa olevien tilojen rakennusvuosi ja tekninen kunto sekä toiminnalliset puutteet. Mukaan liitetään kuntoarvio tai -tutkimus sekä mahdollisesti rakennuksesta tehty rakennushistoriallinen inventointi.

Kuntoarvio = kuntotarkastus = aistinvarainen, rakenteita rikkomaton

Kuntotutkimus = kuntoselvitys = rakenteita rikkova, toimenpide-ehdotukset sisältävä

4.8.3. Fyysisen ympäristön tavoitteet

Selostetaan, miten hankkeella parannetaan tilojen laatua ja käytettävyyttä toiminnan järjestäjien ja käyttäjien tarpeisiin.

- toiminnallisuus
- terveellisyys ja turvallisuus
- saavutettavuus
- esteettömyys (liikunta-, näkö- ja kuulorajotteiset)
- kestävä kehityksen edistäminen
- esteettisyys ja viihtyisyys
- joustavuus ja monikäyttöisyys
- tilojen tehokkuus ($\text{brm}^3/\text{hym}^2$, rm^3/brm^2)
- tontti, pihajärjestelyt, pysäköinti
- tekniset järjestelmät

Tilojen esteetön saavuttaminen:

Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisenä painopisteenä ovat taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön saavutettavuuden edistäminen sekä esteettömyyden huomioonottaminen. Kulttuuritilojen peruskorjausten ja perustamishankkeiden osalta tämä tarkoittaa sitä, että jos kyseessä on uudisrakennus tai tiloissa tehdään sellaisia peruskorjauksia, joilla on vaikutusta tilojen toiminnallisiin ratkaisuihin, hakemukseen tulee liittää selvitys siitä, miten toimimis- ja liikkumisesteiset ihmiset huomioidaan tilojen käyttäjinä.

Hakijan tulee huomioida Valtionneuvoston asetus (241/2017) rakennuksen esteettömyydestä.

E erityisen vaativissa korjausrakentamiskohteissa esteettömyyden huomiointi varmistetaan parhaiten siten, että arkkitehti neuvottelee asiasta esteettömyyteen perehtyneen rakennusalan asiantuntijan, esimerkiksi Invalidiliiton esteettömyysasiantuntijan kanssa <https://www.invalidiliitto.fi/estee-tonfi>.

Lisätietoa saavutettavuudesta ja sen edistämisestä saa myös Kulttuuria kaikille -palvelusta, joka on suunnattu kulttuurialan toimijoille.

<http://www.kulttuuriakaikille.fi/saavutettavuus>

4.8.4. Vaihtoehtoiset ratkaisut

Vaihtoehtoiset ratkaisut on selvitettävä, ja erityisesti yhteistyömahdollisuuksia on kartoitettava, ennen kuin päätetään hankkeen toteuttamistavasta. Vaihtoehtoisista laaditaan kannattavuusvertailu, ja valittu ratkaisu perustellaan hankesuunnitelmassa. Esimerkiksi rakennushanke voidaan korvata ostamalla tai vuokraamalla olemassa olevia tiloja taikka järjestelemällä toiminta uudelleen olemassa olevissa tiloissa.

4.8.5. Seuraukset, jos hanke ei toteudu

Selvitetään, mikä vaikutus kulttuuripalvelujen järjestämiseen on sillä, että hanke jäisi kokonaan toteuttamatta tai hankkeen toteutus viivästyisi.

4.9. Suunnitelma hankkeen rahoituksesta

Esitetään hankkeen rahoitussuunnitelma, jossa on eriteltynä muun muassa ministeriöltä haettava avustus, muu julkinen tuki, EU-rahoitus, oma rahoitusosuus, yksityiset avustukset, lainat ym.

Hanketta koskevat kunnan talousarvio-otteet ja investointisuunnitelmat (hanketta koskeva kohta merkittävä) sekä muut rahoituspäätökset esitetään liitteenä (rahoitusasiakirjat).

4.10. Hankkeen kustannusarvio

Hankesuunnitelmaan tulee sisällyttää tehtäviä töitä vastaava kustannusarvio ml. rakennuttaja- ja suunnittelukustannukset. Kustannusarvio esitetään hankesuunnitelmassa pääpiirteittäin. Tarkempi kustannusarvio esitetään liitteenä (rakennustekniset asiakirjat).

Tarkempi kustannusarvio tulee esittää sellaisessa laajuudessa, että sen perusteella pystytään arvioimaan, vastaako se esitettyjä tehtäviä töitä, ja onko se tehtäviin töihin nähden kohtuullinen. Pelkkä kustannusarvion yhteenveto ei ole riittävä. Kustannusarvio on hyvä tehdä jotain yleisesti hyväksyttyä laskentamenetelmää käyttäen (esim. tavoitehintalaskelma tai rakennusosa-arvio). Kustannusarviossa on mainittava, minkä ajankohdan kustannustasoon se perustuu. Kustannusnousua arvioituun toteutusajan kohtaan ei tule ennakoita.

5. JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVA KILPAILUTUS

L 1397/2016 (Laki julkisista hankinnoista)

Julkisilla hankinnoilla tarkoitetaan mm. sellaisia rakennusurakkahankintoja, joita kunnat ja kuntayhtymät sekä muut hankintalainsäädännössä määritellyt hankintayksiköt tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta. Hankinnat tulee tehdä hankintalainsäädännön menettelytapoja noudattaen. Hankinnoissa tulee noudattaa sääntöjä, jotka liittyvät mm. kilpailutuksen eri vaiheisiin, tarjouspyyntöasiakirjojen laatimiseen, hankinnasta ilmoittamiseen ja hankintasopimuksen allekirjoittamiseen.

Hankinnasta ilmoittaminen on hankintalain mukaan pakollista kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa. Velvoite koskee hankintayksiköjä. Hankintalaissa tarkoitettuja hankintayksiköitä ovat valtion, kuntien- ja kuntayhtymien viranomaiset, evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat ja muut viranomaiset, valtion liikelaitokset ja julkisoikeudelliset laitokset tai **mikä tahansa hankinnan tekijä, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta edellä mainituilta yksiköiltä.**

Kansallinen kynnysarvo on suunnittelukilpailuissa 60 000 euroa ja rakennusurakoissa 150 000 euroa. EU-kynnysarvo suunnittelukilpailuissa on 221 000 euroa ja rakennusurakoissa on 5 538 000 euroa.

Koska julkisia hankintoja säädellään tarkoin lailla, julkisen hankinnan toteuttaminen noudattaa aina pääpiirteittäin samaa hankintaprosessia. Julkisten hankintojen hyvistä käytännöistä on tarjolla tietoa Julkisten hankintojen neuvontayksikön ylläpitämällä Hankinnat.fi-sivulta <https://www.hankinnat.fi/>.

6. HANKKEEN ALOITUS JA AVUSTUKSEN MAKSAMINEN

6.1. Hankkeen aloitus

L 1705/2009 39 §

A 1766/2009 27 §

Hankkeen toteuttamiseen voidaan ryhtyä, kun valtionavustus on myönnetty. Ministeriö voi erityisestä syystä hakemuksesta päättää, että perustamishankkeen toteuttamiseen saadaan ryhtyä ennen kuin valtionavustuksen myöntämistä koskeva päätös on tehty. Hakemuksessa on esitettävä ne erityiset syyt, jotka edellyttävät hankkeen käynnistämistä ennen valtionavustuksen myöntämistä.

Rakentaminen katsotaan aloitetuksi, kun rakennuksen perusmuurin valaminen tai muun perustuksen rakentaminen on aloitettu. Muutos- ja peruskorjaustyöt katsotaan aloitetuksi, kun purkutyöt tai pysyvien rakenteiden teko on aloitettu. Tilojen hankinta katsotaan aloitetuksi, kun koko hankintaa koskeva sitova sopimus on tehty.

Hanke on aloitettava valtionavustuksen myöntövuonna. Ellei hankkeesta ole esitetty 31.10. mennessä maksatuspyyntöä, avustuksen saajan tulee esittää kirjallisesti mainittuun ajankohtaan mennessä selvitys hankkeen aloittamisvalmiudesta. Mikäli selvityksen perusteella hankkeen käynnistyminen avustuksen myöntövuoden aikana ei toteudu, tulee opetus- ja kulttuuriministeriö peruuttamaan myönnetyn avustuksen, ellei se selvityksen perusteella muuta päätä.

6.2. Avustuksen maksaminen

Myönnetty avustus maksetaan kolmessa erässä siten, että 1. erä 40 % maksetaan, kun rakennustyöt ovat alkaneet, 2. erä 50 %, kun rakennustöiden valmiusaste on 50 % ja loppuerä 10 %, kun hanke on valmis ja hankeselvitys hyväksytty. Rakennushanke katsotaan valmistuneeksi, kun sitä koskeva rakennustyö on valmis ja vastaanotettu ja varustaminen suoritettu siten, että tilat on voitu ottaa käyttöön.

Maksatuspyynnöt tehdään opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta saatavalla lomakkeella.

<https://okm.fi/-/kulttuuritilojen-peruskorjaukset-ja-perustamishankkeet>

Maksatuspyyntöihin tulee liittää rakennustarkastajan valmiusastetodistus. Yksityisen yhteisön tulee lisäksi liittää vakuutusyhtiön todistus tilojen vakuuttamisesta sekä niiden rakennusaikaisesta vakuuttamisesta.

Maksatuspyynnön yhteydessä tulee ilmoittaa, aiotaanko hanke toteuttaa vähintään hakemuksessa esitetyn laajuusena vai laajuudeltaan muutettuna (= tarkennettu kustannusarvio). Muutoksista tulee antaa selvitys. Mikäli hanke toteutetaan oleellisesti pienempänä, muutetaan valtionavustuksen määrä vastaamaan toteutettavaa laajuutta.

7. HANKESELVITYS

7.1. Yleistä

L 1705/2009 41 §

Valtionavustuksen saajan on toimitettava selvitys toteutetusta perustamishankkeesta kuuden kuukauden kuluessa hankkeen valmistumisesta. Jos selvitystä ei tehdä määräajassa, valtionapuviranomainen voi päättää, että valtionavustuksesta maksamatta oleva loppuerä voidaan jättää maksamatta osittain tai kokonaan.

Lopullisen hankeselvityksen perusteella todetaan, onko hanke toteutettu suunnitellun laajuusena. Mikäli hanke on toteutettu oleellisesti pienempänä, ministeriö perii perusteetta saadun valtionavustuksen takaisin, ellei hakija esitä riittävän painavaa syytä töiden muutoksiin.

Hankeselvitys tehdään hankeselvityslomakkeella, joka löytyy ministeriön internetsivuilta.

7.2. Hankeselvityksen sisältö

Toteutusaika

Ilmoitetaan hankkeen aloittamisajankohta ja valmistumisajankohta vähintään kuukauden tarkkuudella.

Rakennuskustannukset

Ilmoitetaan kirjanpitoon perustuvat rakennuskustannukset. Kustannukset esitetään erikseen lisärakennuksesta ja peruskorjauksesta.

Varustamiskustannukset

Ilmoitetaan kirjanpitoon perustuvat varustamiskustannukset.

Tilaohjelma

Toimitetaan pääpiirustusten mukainen toteutunut tilaohjelma, mikäli sitä ei ole toimitettu aikaisemmin tai suunnitelmiin on tullut oleellisia muutoksia. Tilaohjelmassa esitetään toteutetun tilaohjelman vertailu suunnitellun laajuuden mukaiseen tilaohjelmaan.

Hankinnat

Toimitetaan selvitys hankintojen kilpailutuksesta.

8. TOIMINNAN MUUTTUMINEN TAI LAKKAAMINEN

Toiminnan muuttuessa tai lakatessa avustuksen käytössä noudatetaan ministeriön investointiavustusten ehtojen lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) tai valtionavustuslain (688/2001) säädöksiä. Rahoituslakia sovelletaan museoiden, teattereiden, orkestereiden ja kuntien kulttuuritilojen kohdalla ja valtionavustuslakia muissa tapauksissa.

Avustukset, joihin sovelletaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia

L1705/2009 53 §

Jos valtionavustuksella hankittu omaisuus luovutetaan toiselle tai jos toiminta lopetetaan taikka omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan, on valtionavustus palautettava valtiolle vähennettynä omaisuuden iästä ja tavanomaisesta kulumisesta johtuvalla kohtuullisella arvon alenemalla, joka on kaksi prosenttia vuodessa kunkin avustuksen myöntämisestä palautusvelvollisuuden päättymiseen asti.

Jos omaisuus luovutetaan toiselle, joka käyttää omaisuutta valtionavustukseen oikeuttavaan toimintaan, tästä luovutuksesta johtuva palautus voidaan jättää määräämättä, jos luovuttaja omaisuuden luovutuksen yhteydessä sitoutuu vastaamaan palautusehdoista myös luovutuksen jälkeen tai jos luovutuksen saaja sitoutuu vastaaviin omaisuuden luovuttajaa koskeviin palautusehtoihin. Palautusta ei määrätä kuitenkaan suoritettavaksi, jos tässä momentissa tarkoitetun toimenpiteen tapahtuessa valtionavustuksen myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta.

Jos omaisuus, johon on saatu valtionavustusta, tuhoutuu tai vahingoittuu ja siitä saadaan vakuutus- tai muuta korvausta, voidaan valtionavustus 1 momentin mukaisesti laskettuna määrätä palautettavaksi valtiolle tai vähentää uuden perustamishankkeen valtioavustuksesta. Palautusta ei määrätä kuitenkaan suoritettavaksi eikä vähennystä tehdä, jos valtionavustuksen myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta.

Valtionavustuksen saajan on ilmoitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle **kuuden kuukauden kuluessa** yllä kerrottujen olosuhteiden muuttumisesta. Jos myöhemmin käy ilmi, ettei ilmoitusta ole tehty määräajassa, on valtionavustusta vastaava suhteellinen osa omaisuuden käyvästä arvosta korkoineen palautettava valtiolle, jollei ministeriö erityisestä syystä toisin päättä.

Avustukset, joihin ei sovelleta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia

L688/2001

Valtionapuviranomainen voi päätöksellään määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun valtionavustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos valtionavustuksen saaja on lopettanut valtionavustuksen kohteena olleen toiminnan, supistanut sitä olennaisesti tai luovuttanut sen toiselle taikka pysyvästi muuttanut valtionavustuksen kohteena olleen omaisuuden käyttötarkoitusta.

Palautettava tai takaisin perittävä investointiavustuksen määrä on sen suurin osa investointiavustuksen kohteena olevan omaisuuden käyvästä arvosta, joka vastaa avustuksen osuutta avustuksen kohteena olevan omaisuuden alkuperäisistä hankintamenoista investointihankkeen toteuttamisen jälkeen.

Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä valtionapuviranomaiselle valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen vaikuttavasta muutoksesta tai muusta valtionavustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

9. SUUNNITTELUN JA RAKENTAMISEN MÄÄRÄYKSIÄ JA OHJEITA

Suomen rakentamismääräyskokoelma
Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) ja -asetus (895/1999)
Rakentamislaki (751/2023, voimaan 1.1.2025)
Työturvallisuuslaki (738/2002)

Terveydensuojelulaki (763/1994) ja -asetus (1280/1994)
Ympäristösuojelulaki (527/2014) ja -asetus (713/2014)
Jätelaki (646/2011) ja -asetus (179/2012)
Pelastuslaki (379/2011) ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta
(407/2011)
Laki julkisista hankinnoista (1397/2016)
Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010)